

פרטיכל מס' 15/ע

מ ישיבת ועדת הכספים

ביום ב', ב' טבת שתשי"א - 11.12.50.

בוכחים:

היו"ר ד. צ. פנקס
א. חושי
י. אפרתי
א. ס. גניחובסקי
ב. רפטור
ש. דיין
א. הרצפלד
ד' א. גרנות
א. אלישר
ד' ס. סנה.

מונמנים:

שר האוצר א. קפלן
ס. זגני - החשב הכללי
ש. ספינק - מטעם האוצר
ס. אילון - מזכיר הועדה.

סדר היום:

א. עבודת הועדה;
ב. חוק מס נסיעות;
ג. העברות מסעיה לטעיה - דואר (תוספת),
דואר, משרד החקלאות.
ד. משכורות השופטים;
ה. קניית ניירות ערך זרים;
ו. הטלווה בארה"ב;
ז. תשלום מס עסקים לאפוטרופוס על פ
נכסי נפקדים;
ח. הבעיות העומדות על סדר יומה של הועדה.
ט. מניעת תשלום מס הכנסה כפול.

הישיבה נפתחה בשעה 10.00.

7

א. עבודת הועדה:

הי"ר ד. צ. פנקס:

שר החקלאות רוצה להופיע בפני הועדה בקשר עם שאלת הבעלות על המים במדינה.

שר האוצר א. ספלן:

ברצוני להעמיד מספר סעיפים על סדר יומה של הועדה. הדעה בין עורכי הדין בקשר לניירות הערך בחו"ל, התחלקו בענין מסוים, והייתי רוצה לשמוע את חוות דעתה של ועדת הכספים בענין זה. שאלה שניה שהייתי רוצה להעמיד על סדר היום, היא שאלת ה"בונדס" באמריקה. באופן פורמלי, יובא הענין לכנסת בזמנו, אולם, אז יהיה חלק גדול מן הפעולה, עובדה קיימת. נתבקשתי להביא לפני הועדה את ענין מס הנסיעות. הייתי רוצה לפרסם את התקצות בענין זה, כדי שאוכל כבר להתחיל לגבות אדואז את המס.

הי"ר ד. צ. פנקס:

מר גור נמצא ככאן בקשר לחוק נכסי המדינה. אני מציע שנדון בענין זה

בשבוע הבא, ביום ב'.

שר האוצר א. ספלן:

אני מסכים לכך שהדיון בענין זה יהיה בשבוע הבא.

ב. חוק מס נסיעות:

הי"ר ד. צ. פנקס:

לגבי מס נסיעות אטרנו, ששעור המס יתחיל מ-10% על הכרטיס הזול ביותר, ויעלה עד 30% או 35%, על הכרטיס היקר ביותר באניה, ועל כרטיס באירון. אני מציע שיהיה דירוג, וששעור המס על כרטיסים בינוניים יהיה 20%.

קבלנו שיש לשחרר מן המס את "מי שידו אינה משגת לשלם אותו", ואת מי שנוסע לשם ריפוי. אני מציע שגם אצל אלה הנוסעים לשם ריפוי תהיה הגבנה, ואלה הנוסעים לריפוי ויום משגת לשלם את המס ישלמו אותו.

ב. רפטור:

אני מציע שהדרגה הגבוהה ביותר של המס תהיה 50%, על הכרטיסים היקרים ביותר. אם נוסע מישהו עשיר, לא יקרה לו כל נזק אם ישלם 50% משעור מחיר כרטיס הנסיעה שלו. אני מציע את האחוז הגבוה ביותר כדרגה רביעית של המס.

שר האוצר א. ספלן:

אני מסכים להצעה שתהיינה שלוש דרגות. כן אני מסכים לכתוב "נוסעים לשם ריפוי שידם אינם משגת לשלם את המס".

הי"ר ד. צ. פנקס:

אנו קבלנו שיש לשחרר מן המס את אלה המשלמים את מחיר כרטיסיהם בואלוטה זרה, כלומר, תיירים. הנוסח היה: "תושב חוץ שאינו מבקש משר האוצר הקצבת מטבע זר לשם רכישת הכרטיס". כן קבלנו שיש לשחרר מן המס את אלה המוכיחים כי כרטיסיהם נשלחו אליהם במתנה וניקנו בחו"ל. בדרך כלל, יהיו שייכים לסוג האחרון של הנוסעים, אנשים שידם אינה משגת לשלם את המס.

א. הרצפלד:

בענין של השעור הגבוה ש ביוחר של הפס, היינו מחולקים בדעות כל הזמן. אני חושב שאנו יכולים להתחיל בשעור של 30%. אח"כ תהיה לנו תמיד אפשרות להעלות את השעור ל-35%.

ס י כ ו ם :

אשר סופית נוסח חוק הנסיעות ע"י הועדה, לפי התיקונים שהוצעו ע"י חברי ועדה שונים. השעור המכסימלי של הפס נקבע ל-30%.

ג. העברות מסעיהם לסעיף - דואר: (תוספת):

הי"ר ד. צ. פנקס:

ישנה הצעה לתוספת תקציב לדואר, שתכוסה ע"י ההכנסות הנוספות של הדואר. ההצעה היא בקוים כלליים, להוסיף 12,000 ל"י להוצאות אגרוניות, ו13,000 ל"י לעבודות ארעיות, כלומר, בס"ה 25,000 ל"י. האם אין אפשרות לעשות פה שהונהג במקומות אחרים בעולם, שהחבילות המגיעות עבור אנשים תובאנה אליהם לבתיים, והם ישלמו עבור ההובלה? אם דבר זה כדאי לחברות הובלה שונות, זה יכול להיות כדאי גם לדואר. בעת צריך אדם לעמוד בתור זמן רב, ולדאוג לסבל וכו', בכל פעם שהוא הולך לקבל חבילה.

שר האוצר א. ספלן:

החבילות נפתחות ע"י הממשלה. פעם נהגו לפתוח שלא בנוכחות סקבלי החבילות; אולם, הגיעו תלונות רבות ששכחתי שדברים נעלמים וחטרים. לכן, התחילו לפתוח את החבילות בנוכחות סקבליהן. אחרי שהחבילות פתוחות, קשה כבר לשלוח אותן.

א. פ. גניחובסקי:

אי אפשר להמשיך לחלק את חבילות הדואר בזמן שעות העבודה הרגילות של הפועל. אדם עובד אינו יכול לעולם ללכת לקבל חבילה, כי עליו לעמוד בתור שעות אחדות. אני מציע להביא לתשומת לב המעוניינים את הצורך הזה בשנוי שעות מסירת החבילות בדואר.

שר האוצר א. ספלן:

אני מציע שתשמעו את האנשים המוסמכים לענות לכם בעניינים אלה.

א. ס. גניחובסקי:

החבילות הבאות ארצה - אני מדבר על חבילות מזון - הן חבילות ששנדרשיות. מטוע אי אפשר לקבוע מכס אחיד עבור החבילות האלו? סדור כזה היה חוסך לממשלה אפרש ועבודה מיותרים.

שר האוצר א. ספלן:

יפחיע אתכם לשמוע שאנו מוצאים במכתבים המגיעים ארצה, ושלא רשום עליהם שיש בהם כסף, טכומים גדולים של כסף במשבע חוץ - כ-400,000 דולר לחודש.

ס י כ ו ם :

ההצעה להעברה אושרה. ההערות שהושמעו ע"י חברי הועדה תועברנה למשרד התחבורה.

ג. העברות מסעיהם לסעיף - דואר:

הי"ר ד. צ. פנקס:

(קודא את ההצעה שהוגשה ע"י האוצר).
ה הסכום להעברה - 17,000 ל"י.

א.ט.גניחובסקי: אני מתנגד להקטנת הסכום לחומרים. כשמדברים על הצורך בשלפונים, אומרים שאין חומרים. אני מסכים להגדלה בפעילים האחרים, אבל, לא על חשבון החומרים.

י. אפרתי: לרכישת החומרים דרושים דביזים ולא רק תקציב. הקושי בהשגת החומרים כרוך בקושי רב בהשגת דביזים, גם אם ישנו תקציב.

הי"ר ד. צ. פנקס: אני מציע לאוצר לכדוק את העניין. אם ההקטנה גורמת להקטנת הפעולה אפשרות התקנת שלפונים ותיקוני שלפונים, מתנגדת הועדה לקצוץ בסעיף זה.

ס י כ ו ם : הועדה אישרה את ההעברות הנ"ל. הועדה בקשה את האוצר לברר אם הקטנת הסכום לחומרים גורמת להקטנת האפשרות להתיקוני שלפונים. במקרה כזה, תהיה ההקטנה על חשבון סעיף אחר, ולא על חשבון סעיף זה.

ג. העברות סעיף לסעיף - משרד החקלאות:

הי"ר ד. צ. פנקס: קורא את ההצעה. מה"כ הסכום להעברה - 41,500 ל"י.

ס. זבני: אנו מציעים להיענות לכל הסעיפים, מלבד הסעיף בו נוגעים במשכורת, בהפרשים במשכורת העובדים לפי הדירוג החדש. הצעתנו נתקבלה בהסכמה ע"י המשרד החקלאות.

הי"ר ד. צ. פנקס: אם חברי הועדה החקלאיים מסכימים להצעה זו, אסכים לה גם אנכי.

ס י כ ו ם : הועדה אישרה את ההעברות, מלבד ההעברה על חשבון הפרשים במשכורת העובדים לפי הדירוג. כל הסעיפים יוקטנו באופן פרופורציונלי, בסכום של 37,400 ל"י, שנרשם בסעיף זה.

ד. משכורת השופטים:

הי"ר ד. צ. פנקס: הכנסת העבירה לוועדת הכספים את קביעת משכורת השופטים. קבלתי מכתב מאת השופטים בעניין זה. אני מציע לבקש שוב את ועדת המסגה להתכנס ולדון בעניין מחדש, ולהביא את מסקנותיה למליאת הועדה. אח"כ נצטרך להעביר את העניין להחלטת המליאה.

שר האוצר א. ספלן: בקשר לעניין זה, אני מבקש שהועדה תשקול אם רצוי לשחרר סכומים גדולים מסס הכנסה. שחרורים מסס הכנסה צריכים להיעשות ע"י חוק, כלומר, דרך הכנסת. שחרורים כאלה מעוררים ספקות במס עצמו, כי ברגע שיש שחרורים, באות דרישות מחוגים אחרים.

הכנסת החליטה, בהסכמת, שגם עניין משכורת השופטים הנשיא, השרים ומבקר המדינה ייקבעו ע"י מוסדות הכנסת. הייתי מציע שימפלו גם בעניין זה.

הי"ר ד. צ. פנקס: לעת עתה החליטה הכנסת להעביר לוועדה זו רק את עניין משכורת השופטים. הכנסת רשאית להחליט בקשר ליתר השופטים. אני מציע שועדת הכנסת תביא

הצעה לכנסת, להעביר לוועדת הכספים גם את הטפול במשכורות הנשיא, השרים ומבקר המדינה. באופן חוקי אי אפשר לשלם לסוגים אלה, בלי החלטת הכנסת. המצב כעת אינו ברור בענין זה.

א. גרנות: מבחינה חוקית, אפשר לשלם להם עד סוף שנת הכספים הזו, כי התקציב אושר ע"י הכנסת, והם נכללו בתקציב.

הי"ד, צ. פנקס: אני אדאג לסדור הענין. יש כ-120 שופטים. כאן מתעוררת גם הבעייה של שופטי הרבנות, שופטי אישות וכו'.

ס י כ ו ם : ועדת המשנה לעניני משכורות השופטים תתכנס בהקדם. יו"ר ועדת הכספים ידאג לכך שועדת הכנסת תציע לכנסת להעביר את הטפול בענין משכורות הנשיא, השרים ומבקר המדינה, לוועדת.

ה. פניית ניירות ערך זרים:

שר האוצר א. ספלן: הודעתי בזמנו לוועדה, שהחלטנו לקנות ניירות ערך זרים. אנו רוצים להתחיל בניירות אמריקאים, וממנהל סו"מ בקשר לניירות אנגליים. אם ירשו לנו להשתמש בניירות ערך אנגליים, נעשה זאת. היו לנו שיהות עם הבנקים ועם עתונאים בענין זה, כי רצינו להטביר את הדברים לקהל. יהיה צורך להודיע, לפי החוק, מה ערך הנייר בתאריך מסוים. אנו מוכנים לפרסם את הפקודה. בשיחות הראשונות היתה הבנה כמעט מלאה. בשבוע שעבר היתה לי שיחה עם מספר בנקאים יוצאי גרמניה, שהם שותפים ניכרים בענין זה. הבנקים האלה הגישו תזכיר. הענין יובא לדיון. הם עוררו שאלה רציניות, בנוגע לאדו"ו. הם אמרו שאני חייב לשלם אדו"ו על ניירות ערך. בחודש האחרון היה בתל-אביב אדו"ו של 35%; הוא ירד עד 25% בערך. כדבריהם היתה אזהרה, שהם יהיו מוכנים ללכת לבית המשפט העליון בענין זה. פניתי ליועץ המשפטי שלנו וליועץ של המחלקה. הבנקים אומרים כי כאשר אני נמצא בישראל, אינני יכול להתחשב בשוק בניו יורק, אלא עלי להתחשב בשוק בתל-אביב. הטענה הגדושה היא כי הם מפשרים את ההגדרה, שוק בצורה בלתי נכונה. המקילים אומרים שהאדו"ו פה ניתן לא על הנייר אלא על הדולר. עורכי הדין שלנו אומרים שיכול להיות משפט בענין זה. הם יהיו מוכנים להגן, בסובן, אבל הם אומרים שאולי אין זה כדאי להכנס כעת למשפט. אין זה פשוט כל כך ללכת כעת למשפט צבורי.

אנו מציעים כעצם להחליף את ניירות הערך בנייר יציב, כלומר, נחליף דולר נגד דולר. אולם, זוהי ברירה. איננו יכולים לחייב את האנשים לקבל את הנייר היציב. אלה שירצו לקבל את הסכום בל"י, יקבלו, לפי דרישת הבנקים, אדו"ו. לא הייתי רוצה לזרוק לשוק עוד מיליונים של לירות ישראליות. כדי לעודד את האנשים לא לקחת ל"י, אני יכול להגיד שאכניס הצעת חוק, ואם הכנסת תאשר אותה, יוכלו להאנשים להחליף את הניירות בלירות ישראליות. כדי לעודד את ההחלפה, ואת קבלת הנייר היציב, אני אתן לאלה שיקבלו אותו, רשות לקנות במטבע חוץ בעוד 20%. את זאת קבלו הבנקים ברצון. לפי החוק, מי שמוכר את ניירות הערך שלו, אם הוא פרט - לא מוסד כספי - פטור מתשלום מס הכנסה על הרווח שלו. הבנקים בקשו שישחררו גם אותם מן המס. אין אני נוטה להסכים לכך, כי הדבר יחייב שנוי בחוק; נוסף לכך, אני רוצה שהם לא ימכרו, אלא יחליפו בניירות ערך שלנו.

היתה לבנקים הצעה קונקרטית מסובכת בקשר לאדו"ו, אך הדבר נתקל בקשיים דוקא באמריקה. הם רוצים לשעבד את הסכומים ולתת הלואה בדולרים לשנה, על מנת שאני אחזיר את הדולרים. אני חושב ש80% או 90% יקנו הבנקים ניירות ערך יציבים. הם דורשים לתת להם זכות לקנות את המילווה האמריקאי,

ואני נוטה להסכים לכך. הם יתנו דולר בעד דולר.

ד"ר א. גרנות: לא הייתי מציע לממשלה להכנס למשפט ולהפסיד אותו. אם באמת 50% של ניירות הערך הם בידי הבנקים, ואם יש תקוה שיותר מ-80% יוחלפו בניירות יציבים, הרי חלק גדול מן הסכום הופך לזרועות ישראליות לשוק כיום. לזרוק לירות ישראליות לשוק כיום.

א. אלישר: אומרים ש"ה הניירות יעלה ל-10 מיליון דולר. החוק שעליו מסתמך השר, הוא אנגלי. באנגליה לא השתמשו בו מטעמי אינפלציה. אולם, חיבו את הבנקים לתת הלוואות נחוצות, בלי שהקהל יפחד שלוקחים ממנו את הכסף.

שר האוצר א. ספלן: באנגליה השתמשו בשני הדברים גם יחד.

א. אלישר: אין לזרוק כעת לירות ישראליות לשוק, כי דבר זה יגדיל את האינפלציה במידה מבהילה. לטובת אסון המדינה והואצור, כדאי היה לקבל במקום 10 מיליון דולר בדרך זו, 7 מיליון דולר במשכנתא.

שר האוצר א. ספלן: בנק אפ"ק פנה ל"סניופקטורס טרסט", והטרסט היה בדעה הפוכה מזו של מר אלישר. הוא יעץ לד"ר ברט לא ללכת בדרך זו של סתן הלוואה של 50% מן הסכום, כלומר, 5 מיליון דולר, וצשעבוד הניירות. כדי להגביר את האסון בחו"ל, אנו צריכים לעשות בדיוק את ההיפך ממה שמציע מר אלישר. בחו"ל טוענים, שאנו צריכים להשתמש כמה שיש לנו לפני שאנו מקבלים הלוואות מאחרים.

ד"ר ט. טנה: הענין הזה הוא כסמכות אדמיניסטרטיבית של הממשלה, כך שלנו אין אפשרות להציע הצעות. אבל, אם ~~אנחנו~~ תחליט הועדה להביע את חוות דעתה, לא אחתקם סכך, אם כי דבר זה אינו נוה ביותר לחברי הועדה.

אני חושב שאין כל הגיון בהליכה למשפט בענין האדו"יו, ראשית מפני שנדמה לי שהממשלה תפסיד, ושנית מפני שאני סבור שלממשלה לא תהיה ברירה, ויהיה עליה ללכת הלאה בשיטה זו של הפעלת ההון המוקפא בארץ בצורות שונות. לא הייתי מציע ליצור אגורה צבורית שתוחה בענין זה. נראה לי כי הברירה הניתנת לאנשים המחזיקים בניירות ערך זרים אינה מוצדקת, כי זוהי הפלייה לטובה של אדם כזה לעומת אדם המחזיק דולרים ושטרות של ארה"ב. אדם המחזיק שטרות של מטלת ארה"ב, חייב להחליף אותם לפי החוק בלירות ישראליות. אדם המחזיק בניירות של פירמות בארה"ב יכול לקבל מילווה יציב. אין הצדקה להפלייה זו.

מה עדיף למדינה, להוציא לירות ישראליות לשוק, או לתת איגרות חוב מפשלתיות בדולרים למספר שנים? לכאורה טוב יותר לתת מה שצריך יהיה לשלם יותר מאוחר; אולם, זו אינה האופרציה היחידה בה נכנסת המדינה להתחייבויות בפסבוע זר לשנים הבאות. ריבוי ההתחייבויות האלו חותר תחת האסון שלברצינות ההתחייבות. סו"ס אפשר לדעת מה גבולות ההתפתחות והפיתוח שלנו. הפיתוח יהיה רק במסדיים מסויפים. טנין נקח את הדולרים לתשלום ההתחייבויות?

אינני פטור מהיעיר הערה בנוגע לפדיניוח הכלכלית של הממשלה. הממשלה עושה את כל הפעולות הללו טפין טפין כדי לא להרגיז את הקהל; אולם, כתוצאה מכך הולך הכסף לתקציבים שוטפים ולצרכים שוטפים, במקום שיהיה מיועד לסיפון תכנית כוללת שהיתה מגייסת את ההון ליצור. מה יהיה אם יקבל האוצר כעת 10 מיליון דולר? לכמה זמן זה יספיק? - בק לכמה חדשים. אילו היינו מקבלים את הכסף הזה במסגרת של תכנית מקיפה, אפשר היה ליצור תקציב פרודוקטיבי.

ש. דיין:

עד כמה שהדבר חלוי בנו, לא הייתי מציע להוציא לירות ישראליות לשוק. טוב יותר שניתן בחזרה דולרים בעתיד. אנו הולכים לבקש מיהודי אמריקה סכומים גדולים מאד בדולרים על חשבון העתיד. אם איננו חוששים לבקש סכומים כאלה, עוד 10 מיליון דולר לא יכריעו את הכף. אני מניח שהפיתוח וההתפתחות בעתיד יצדיקו סבב כזה שגם בעוד 20 שנה נהיה חייבים סכומי כסף מסוימים. זריקת לירות ישראליות לשוק תפריע לנו מיד.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אם משלמים את הסכומים בלירות ישראליות, עומדת שאלת האדו"ו וגובהו. הפעולה הזאת שהממשלה עתידה לעשות לא היתה צריכה להתפרט לפני המעשה; הפרסום הטוקדם גרם לשגויים באדו"ו בשוק התל-אביבי. אני מציע לאוצר לקבוע את קודם הרולר לצורך פעולה זו, כפי שהיה הקודם לפני הפרסום על הפעולה שהממשלה עתידה לעשות, כלומר, בערך 35%. אם האדו"ו ירד כל כך מאז הפרסום, הרי יש סיכויים שיירד עוד יותר. הוצאת לירות לשוק לא תהיה = תוצאה = תמורת הניירות האלה לא תגדיל את האינפלציה, כי האוצר אינו צריך להדפיס כסף כדי לשלם את התמורה. אולם, פעולה כזו עלולה לא לאפשר להקטין את האינפלציה, חשוב לנו מאד להקטין את האינפלציה. לפי החוק צריך האוצר להציע כסף תמורת הניירות. רצוי היה שהשר יודיע שהוא עומד להציע חוק שיאפשר לו לתת גם בדולרים. מי שיש לו ניירות ערך השוים בשוק האמריקאי אלף ל"א דולר, יהיה זכאי לקבל נייר של אלף דולר, שישתלם עם רביית כעבור כמה שנים, וכן תהיה לו אפשרות לקנות בדולרים בסכום של 250 דולר נוספים. אני מפקפק אם ההתחייבות הזאת מוצדקת; אולם, אם כן, יש לעשות זאת רק בגבול האדו"ו. אני חושב שהפיצוי והעדוד הזה הוא מסוכן ברגע שרוצים להציע לצבור מילווה יציב או קופות חסכון. הייתי מציע לחשוב אם רצוי שהאוצר יתן על דעתו את ההבטחה הזו עכשיו. יכול להיות שנקבע את הדבר אזה אח"כ בחוק. אני מציע שהאוצר לא יתחייב על התוספת כרגע.

שר האוצר א. קפלן:

אני יכול להודיע למעוניינים בצורה זהירה שאציע את הדבר לכנסת.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אם תציע כעת תוספת, יבואו אחרים בטענות של הפליות. גם האיש שיש לו דולרים, ולא ניירות ערך אמריקאיים בדולרים, ידרוש את הזכות לקבל מילווה יציב, ותוספת.

ד"ר גרנות:

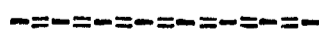
אני זוכר ששר האוצר הזכיר אפשרות כזאת, ולא היתה התנגדות לדבריו. אם ע"י התוספת הוא ימשוך את האנשים לקבל ניירות של מילווה יציב, ולא לירות ישראליות מיד, אני חושב שהפעולה מוצדקת במקרה זה.

א.ס. גניחובסקי:

אני מציע שיגידו לפעלי הניירות הערך האמריקאיים שהם רשאים לקבל קושאן על אדמה, בתנאים נוחים, בארץ. לבי אינו נוטה לכל העניין הזה של הקפאת ניירות הערך האמריקאיים, אך אם כבר יש לעשות זאת, יש לתת לאיש שמסנו לוקחים את הניירות, משהו בעל ערך ממשי, ואני מציע שיתנו לו קושאן על אדמה בארץ. האנשים יקבלו זאת ברצון.

ס. י. כ. ום:

הועדה המליצה שהממשלה לא תלך למשפט בעניין האדו"ו, אלא תסכים לתת אותו לאלה שיבחרו לקבל לירות ישראליות מיד. שר האוצר קבל לתשומת לבו את ההערות שהושמעו ע"י חברי הועדה.

ו. המילווה בארה"ב:

שר האוצר א. ספלן: מסרתי בישיבה הקודמת דו"ח על ההכנסות למילווה בארה"ב. אי אפשר לדעת איך יתפתחו הדברים מטעם המוסדות הכספיים הממשלתיים האמריקאיים תינתן לנו עזרה נסידור המלווה. נתנו לנו אנשים שיעצו איך לסדר את הדברים, הם מדגישים דבר אחד: אפשרות של סלחסה בינתיים. הם אומרים: אם יקרה משהו יוצא מן הכלל, לא יוכלו להמשיך בפעולה. לשם סידור העניין, יש להגיש בקשה, ולכתוב בה כמה דברים. נכון הדבר שלפני הסוף נצטרך להכניס הצעת חוק לכנסת, אבל אז נעמוד כמעט בפני עובדה קיימת. יש שורה של סעיפים בתנאים שיש עליהם ויכוח, והייתי רוצה לשמוע את חוות דעתכם.

הם רוצים שתהיה רגיסלציה גם על התוכנית. אנו חושבים על 500,000,000 דולר, אבל אנו רוצים להצטרף להכרז על פרסט אישיו של 200,000,000 דולר. כפי שמסרתי, יהיה סוג אחד של איגרות, אינטרסט ברינג" או קופון בונד, שבו יוכלו לקבל את הרבית כל שנה, וסוג שני של איגרות חסכון, בו יקבלו את הסכום בבת אחת, אחרי מספר שנים. המדובר הוא על כך שהמינימום בסוג השני יהיה 100 דולר, כלומר, שכעת ישלמו לנו 60 דולר בערך, על מנת שיקבלו בעוד שנים מספר 100 דולר. בסוג השני יהיו הסכומים הרבה יותר גדולים - מינימום 1000 דולר, ומכסימום, כפי הנראה, של 50,000 דולר.

אח"כ באים סעיפים הדורשים החלטה. היה ויכוח גדול על תקופת המילווה ועל הרבית. בתחילה חשבנו שבקשר לאיגרות החסכון נחליט על תקופה של 12 שנה ורבית של 3 1/2%, ובקשר לסוג הראשון נחליט על תקופה של 20 שנה ורבית של 3 1/2% אחרי חמש שנים (התחלת הגבייה) - 4% בשביל השנים האחרונות.

כעת מבקשים אותנו להסכים לתקופה אחידה של 15 שנה, ולרבית של 3 1/2% בשביל הקופון בונד" ושל 4% בשביל איגרות החסכון, כדי שיוכלו לומר את הסיסמה: שלם ותקבל אח"כ כפליים". כן מבקשים אותנו להסכים לכך שאפשר יהיה להחליף כל "בונד" בכל תקופה בליירות ישראליות.

היועצים חושבים שבמשך חמש השנים הראשונות נשים הצדה כל שנה 3% בשביל "רדמפסיון"; אח"כ, במשך חמש השנים שאח"כ - 5%. הם רוצים שנקים קרן מיוחדת כדי שיעמדו לרשותנו סכומים שיאפשרו לנו לקנות כשאנשים ירצו למכור, כדי לשמור על השער. הממשלה הבטיחה לעזור בעניין זה, לא באופן רשמי. עכ"פ, בקשר לסדורים האלה ולפרטים הטכניים של גובה האחוזים, יעבדו עם היועצים הטכניים.

אם הבנקים יסכימו בדרך כלל לתנאים האלה, ייסטר העניין למוסחים אשר יציעו מה לעשות. חשוב להסכים לתקופה אחידה של 15 שנה לכל הסוגים. כן חשובה הדרישה להסכים לאחוזים שהם מציעים בשביל הרבית בכל סוג. יעצו לנו לא לקבל רבית יותר גבוהה מ-4%, ולא יותר נמוכה מ-3 1/2%. האמת היא שבכל הדברים האלה, מוסמכת הכנסת אח"כ להחליט, אבל, כפי שמסרתי, הכנסת תעמוד בפני עובדה קיימת.

ד"ר ס. סנה: לי נדמה שאין זה רצוי להכניס את ועדת הכספים לתוך העניינים האלה. הממשלה תהיה הצד המציע את החוק בכנסת, וההכנות הן על הממשלה ולא על הועדה. בסידה מסוימת, תהיה לכנסת אפשרות לדחות או לאשר את הפעולה. אינני יכול להיות שותף לבירור הפרטים כל זמן שאני מתנגד לעצם הפעולה. האם זוהי פרוצדורה נכונה, לפנות לוועדת הכספים בעניין זה?

היו"ר ד. צ. פנקס: לדעתי עשה שר האוצר נכון שהביא את הדברים לתשומת לב חברי הועדה. בדרך כלל הוא נוהג לשתף את הועדה בדאגות האוצר בעניינים עקרוניים וגדולים. שר האוצר הביא לפני כמה חדשים את עצם ההצעה על הלואה זו באמריקה, והחברים הביעו את דעתם - מה שאינו מחייב את הממשלה או את הכנסת. אני מציע שחברים הרוצים לשאול שאלות או לחוות את דעתם יעשו זאת. לדעתי דרך זו היא הטובה המדינה.

ד"ר א. גרנות: עצם העובדה שהעניין הובא הנה. אינה טובעת שנים

שום דבר.

אני סבור שהארכת התקופה היא לטובה; כן טובה
אחידות בענין זה. לכן אני מציע להמליץ על התקופה האחידה של 15 שנה.

הרבית של $3\frac{1}{2}\%$ מחקבלת על הדעת. צריך להיות
בענין זה רק שקול דעת אחד: האם נכון לתת יותר מאשר נייר חסכון. דבר
זה אינו מקובל באמריקה; להיפך, שם נותנים פחות כסף. הייתי מיעץ
לברוק אם אפשר לקבל רבית אחידה של $3\frac{1}{2}\%$ לכל הסוגים.

א. אלישר:

האם הכוונה היא לתסדיר את הענין כנהוג באמריקה,
דרך "אנדר-רייטרס", או שגם כאן ילכו בדרך של

סגבית לאומית?

ש. דיין:

האם לא תכביר העובדה שהתשלום כולו יצטרך
להיעשות באותו זמן? לדעתי, טוב היה לפצל
את זמני התשלום, כדי שלא יצטרך לשלם הכל בבת אחת.

י. אפרתי:

אני סבור שמוטב שלא יהיו שני סוגי רבית.

שר האוצר א. ספלן:

אני לחטתי מאד בעד זה שיקבלו תקופה אחידה
של עשרים שנה. בינתיים קבלתי חומר רב. נאמר
לי שנעשה שטות אם נקבע את התקופה לזמן כה ארוך, כי העקר בשבילנו הוא
להחזיק מעמד חמש או עשר שנים. יעצו לי לדאוג למה שיהיה מיד, ולא לדאוג
לזמנים מאוחרים כבר סכעת. אם נדאג רק לתקופה הקרובה ביותר, נוכל
להשיג יותר כסף. כן יעצו לי לא לשלם רבית יותר גבוהה, כי דבר זה לא
יגביר את האמון. הרבית שניתן צריכה להיות קצת יותר גבוהה מזו הניתנת
בניירות ערך אמריקאיים, כדי שנוכל לעמוד באחרות. אחרי כל השיחות
הגענו לידי פשרה של תקופה אחידה של 15 שנה לשני הסוגים. לפני הנוהג
האמריקאי, נהיה מוכרחים לשלם רבית בסוף כל שנה. ההצעה היא שבמשך חמש
השנים הראשונות נפדה לפחות 15%, נוסף לרבית שנשלם. במשך חמש השנים
שלאח"כ נפדה עוד 25%, ואח"כ את העודף. על השנים האחרונות אנו
מסילים עול גדול, כי התכנית בנויה על כך שבשנים הראשונות אנו צריכים
לגייס כמה שאפשר יותר כסף; כן נשמור על הקרן של 15%, כדי שנוכל
לפדות במקרים יוצאים מהכלל של אסון וכו', כשהאיש מחזיק חשב האגרת
חייב לשלם מסים, וכדי לשמור על השער. בפעולת רכישת איגרות החסכון
ישתתפו המונים. אנו רוצים לבצע את המכירה בבת אחת, אלא קודם כל
ע"י פעולה מאורגנת, ואח"כ בהזדמנויות שונות.

המומחים אינם חוששים לכך שהפעולה ההסונית
תפגע בסגבית. להיפך, הם חוששים יותר מן הפעולה עם האנשים הבינוניים.
הפעולה ההסונית תפעיל חוגים שעש עכשו לא תרמו לסגבית. אנו מנסים
להגיע לידי הסכמים עם אגודות מקצועיות שונות ועם נותני עבודה יהודיים.
איננו חושבים להוציא "גייבי בונדס", כי זה דורש אפרט עצום, בפרט בשעה
שכסובן, אין לנו דואר באמריקה.

הרציתי בישיבה האחרונה על הענין אשר עורר
מר אלישר, ואני מציע שמר אלישר יראה את הפרטיכל מישיבה זו. הבנקים
מסדרים סילווה עממי גדול, והם מוכרים בעקר לחברות ולא לבודדים. הבנקים
לא סדרו את המילווים האמריקאיים.

אינני חושב שכדאי להגדיל את הרבית. אוסטרליה
הציעה 4% והבנק סרב לחתום, כי הוא אמר שהאנשים לא ירצו לקנות.
אני סבור שאמסור ביום ב' הבא סקירה כלכלית
בכנסת; אני חושב למסור את הקוים הכלליים של הדברים האלה.

ד"ר ס. סנה:

האם יש לך אינפורמציה יותר מפורטת על מה שהועדה
ל"אכפ"ינג" עלולה לפרסם? האם היא תפרסם את

מאזן התשלומים שלנו?

שר האוצר א. ספלן:

סתהנל אתי סוף בענין זה. אני חושב שהועדה
תפרסם את שנייה האם המאזנים שלנו, שאינם בגדר
סוד, ושכל אלה העוקבים אחרי הענינים האלה, יודעים אותו. אני מקווה

שלא ידרשו מאתנו לפרטם את תקציב הבטחון שלנו. מאזן התשלומים שלנו התפרטם ויתפרטם בהוצאת ה"אינטרנציונל סוניטרי פונד". אני סבור שלא יפרטמו נתונים על חובות המדינה, כי הדבר כרוך בפרטום תקציב הבטחון. אולם בענין הפרטום לא אוכל לתת תשובה מוחלטת עד שאדע את תוצאות הסו"מ. מטרננו היא להשיג עד כמה שאפשר יותר שחרורים בענין זה.

ז. תשלום מס עסקים לאפורטרופוס על נכסי נפקדים:

ב. רפטור: קבלנו מיכרס סקבוצת סוחרים ביפו שהגדילו להם את מס העסקים.

שר האוצר א. ספלן: את מס העסקים מטילה העירייה ולא הממשלה, ועל כן אינני יכול למסור אינפורמציה בענין זה. בנוגע לשכר דירה, אנו נוהגים לפי הסבלא שאתם אישרתם - טבלא המהווה הורדה בשביל רוב האנשים.

ביפו יש כ-120 עסקי בתי עסק. האנשים משלמים לנו את שכר החנות, אולם הם שומרים את החנויות ריקות, למטרת השכרה, ומקבלים הרבה יותר כסף משהם משלמים לנו. פנו אלי, חיילים משוחררים ומעוניינים אחרים, ודרשו להפקיע את החנויות האלו, כדי שנוכל למסור אותן לנזקקים, ולא לאנשים הרוצים להשכיר אותן לאחרים במחירים גבוהים מן המחיר הרשמי.

בכל חודש מוטרים טספר גדול של בתי עסק ודירות בדמי מפתח גבוהים מאד, מאות אנשים כבר מסרו את דירותיהם או עסקיהם בצורה כזאת ביפו. איננו מתכוונים לעשות שום דבר בקשר למה שכבר נעשה בעבר, כי הדבר יחייב פעולה עניינית נגד קרוב לאלף משפחות. אולם, אנו רוצים להודיע שבעתיד, אם ימסרו את הדירות או העסקים בלי הסכמתנו, יתבטלו החוזים. האפורטרופוס מוכן למסור את ענין חלוקת הדירות לוועדה צבורית שתהיה מורכבת מב"כ הסוכנות, מב"כ הרשות המקומית הנוגעת בדבר, וב"כ החיילים המשוחררים וב"כ האפורטרופוס.

הינד ד. צ. פנסס: החוק המונח על שולחן הכנסת בענין נכסי הנפקדים, צריך לתת לאפורטרופוס את הרשות להעלות את שכר הדירה בגבולות מסוימים.

ח. הבעיות העומדות על סדר יומה של הועדה:

הינד ד. צ. פנסס: על סדר יומה של הועדה נצטברו עניינים שונים; הדיון על מאזן התשלומים, הדיון על חוק הארנובה, חוק נכסי המדינה (על חוק זה נדון בשבוע הבא), העדפת השמוש בעודפי תקציב הבטחון לשנת 1949/50, שמר זגגי מבקש לדחפתו לזמן מה, והחוק לעדוד השקעות הון, פרק הבנייה (שגם אותו נדחה לתקופה מסוימת).

א. ס. בניחובסקי: בקשתי משר האוצר למסור לוועדה פרטים בקשר להפעלת הצבא במעברות.

שר האוצר א. ספלן: פניתי לשרת העבודה ולצבא בענין זה. כשאקבל את האינפורמציה הדרושה, אמסור אותה לכם.

ט. מניעת תשלום מס הכנסה כפול:

הינד ד. צ. פנסס: נתבקשתי למסור לוועדה שהממשלה עומדת פלחחום על הסכם עם ארה"ב, שיכנע תשלום מס הכנסה כפול בישראל ובארה"ב. פרטי הענין אינם חשובים לוועדה.
